

02. Filistin’de üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe dersine ilişkin görüşleri¹

Younis ALJARADAT²

Erhan YEŞİLYURT³

APA: Aljaradat, Y.; Yeşilyurt, E. (2021). Filistin’de üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe dersine ilişkin görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (22), 28-41. DOI: 10.29000/rumelide.885418.

Öz

Hızla küreselleşmekte olan dünyada ülkeler arasındaki yakın etkileşim yabancı dil öğretimine daha fazla önem kazandırmıştır. Medeniyetler arasında kurulan yoğun etkileşim, diğer kültürleri de öğrenmeyi zorunlu hâle getirmiştir. Dünya üzerinde bu kadar dilin kullanılmasına karşın artmakta olan uluslararası ilişkiler boyutu, ulusların kendi ana dilleriyle olan iletişimi yetersiz kılmakta, böylelikle diğer medeniyetlerin dillerini öğrenme gereksinimini ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra göç, eğitim, kültürel etkileşim ve ticari ilişkiler de farklı dilleri öğrenme nedenlerindedir. Bu araştırmanın amacı, Filistin’deki El-Kudüs Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde yabancı dil olarak Türkçe dersi alan öğrencilerin öğretim sürecinden önce ve sonra geniş bir yelpazede görüşlerini ortaya koymaktır. Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme modeli yaklaşımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmayı yürütmek için nitel araştırma uzmanları denetiminde bir görüşme formu hazırlamıştır. 2017 - 2018 ve 2018 - 2019 akademik yılında Türkçe derslerine katılan 60 gönüllü öğrenciyle hazırlanan görüşme formu kullanılarak derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Ortaya çıkan kapsamlı sonuçlar ilgili yayınlar ve çalışmalar ışığında değerlendirilmiş ve araştırmanın sonuçları 12 ana başlık altında sunulmuştur. Çalışmada öğrencilerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmeye başlama nedenleri ve Türkçeyi hangi amaçlarla kullanmak istedikleri, derse katılımları, derslerden eğitime başlamadan önce ve sonra Türkçe hakkındaki görüşleri, derslerden beklentileri ortaya koyulmaktadır. Ayrıca çalışma öğrencilerin derslerde yaşadıkları zorlukları, dersin dışında Türkçeyi nasıl kullandıkları konusunu, Türkçenin ana dil olarak öğrenim deneyimini, derslerden sonra Türkçe eğitimine nasıl devam etmeyi planladıklarını ve derslerin iyileştirilmesi için gereken önerileri kapsamaktadır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, El-Kudüs Üniversitesi, öğrenci görüşleri, görüşme formu

¹ Bu çalışma, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde Dr. Öğr. Üyesi Erhan Yeşilyurt danışmanlığında hazırlanan Younis Aljaradat’ın aynı başlıklı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

² Öğr. Gör., Yunus Emre Enstitüsü / El-Kudüs Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi (El-Halil, Filistin), yonjaradat@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5996-9295 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 22.12.2020-kabul tarihi: 20.03.2021; DOI: 10.29000/rumelide.885418]

³ Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD (Zonguldak, Türkiye), erhan_yesilyurt@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9537-7040

Views of university students on Turkish as a foreign language course in Palestine

Abstract

This study's main goal is to research and reveal the views and opinions of the students who take Turkish class as a foreign language at Al-Quds University in Palestine, and find optimization prospects in order to enhance the course procedure. This study has been done using one of the qualitative research methods, interview model approach. To conduct this research, the researcher has prepared an interview form under the supervision of a thesis advisor and qualitative research specialist. Using the interview form prepared, In-depth interviews were conducted with 60 volunteer students who attended Turkish classes in the academic year of 2017-2018 and 2018-2019. The data obtained from the 60 participants were analyzed by content analysis method. The research results are evaluated in the light of relevant studies, and have been presented under 12 main headings in this study. In this research, The reasons for students to learn a foreign language in general, the reasons of choosing Turkish to learn as a foreign language, for what purposes they want to use Turkish, attending classes, their opinions about Turkish before and after the class, their expectations from the class, and their thoughts about the class before and after it have been presented in the results of this study. Also, the results section covers the difficulties the students experienced in the class, , how they use Turkish outside the class, how they plan to continue their Turkish language education after the class, their opinions about the class and suggestions to improve the class.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, Al-Quds University, student views, interview form

Giriş

Dil, insan yaşamında önemli bir rol oynamaktadır. İnsanlığın eski zamanlardan beri dil insanın düşünmesi ve duygularını ifade etmesi için bir araç olarak görülmektedir. Dil, ulusun mirasını, entelektüel, kültürel, felsefi ve dini tarihini ifade etmektedir. Dil, bireyin davranışını kontrol eden bir unsur olarak kabul edilir, çünkü insan dilin potansiyelini ve yapısını fark etmese bile, su ve hava gibi dil de varlığının devamı için elzem bir unsurdur.

Türkçe dünyanın en çok konuşulan dillerden biridir. Türkçenin binlerce yıllık bir geçmişe sahip olduğu bilinmektedir. Bu nedenle Türkçe, Tarih boyunca çeşitli medeniyetlerde ve coğrafi bölgelerde etkili olmuştur. Dünyanın farklı yerlerinde Türkiye ve Türk kültürünün izleri görülebilmektedir. Dünyadaki yabancı dillere verilen önem, doğal olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ve öğrenilmesine olan ilgiyi de arttırmaktadır. Türkçe dünyanın çeşitli ülkelerinde ilköğretimden yükseköğretime kadar tüm eğitim seviyelerinde yabancı dil olarak öğretilmektedir. Bu öğretim uygulamaları ile ilgili yapılması gereken herhangi bir çalışma, kuşkusuz bu alanın geliştirilmesi için büyük önem taşımaktadır (Yonarkol, 2018, 2).

Bir yabancı dil öğrenme ihtiyacı, yabancı dil kavramının ortaya çıkış tarihinin henüz kesin olarak belirlenmediğini göz önünde bulundurarak, insanlar arasındaki iletişim düzeyiyle ortaya çıkmasına rağmen yabancı dil bilgisi, insanların temel ihtiyaçlarından biri olmuştur (Mete, 2012, 103). Bu ihtiyaçlara çok çeşitli örnekler verilebilir. Çağlar boyunca insanlar; doğal ortamda, herhangi bir çalışma materyali veya herhangi bir örgün ve programlı eğitim olmaksızın seyahat, ticaret,

sömürgecilik, evlilik veya insanlarla iletişim gibi çeşitli nedenlerle bir yabancı dil öğrendiler (Meskill, 2002, 13-14). Ayrıca bilim, sanat, kültür, eğitim, siyaset, askerlik, turizm ve ticaret gibi ilişkileri sürdürmek için, uluslararası olarak kullanılan ortak dilleri ve anadilini öğrenmek gerekir (Barın, 2004, 20). Uluslararası ilişkilerin yönetilmesi, ticaret, akademik amaçlar, eğitim, seyahat ve sosyal yaşam gibi yukarıda belirtilen nedenlere müdahale eden birçok faktör, bir yabancı dil öğrenmenin ana nedenleri olarak gösterilebilir. Ancak, küreselleşme ve dijitalleşme dünyasının yarattığı çevre, yabancı dilleri ve diğer kültürleri öğrenmeyi geçmişte daha gerekli ve hatta kaçınılmaz kılmaktadır. Bir yabancı dil öğrenme arzusunu artıran nedenler arasında iletişim araçlarının gelişimi, siyasi, ekonomik ve turizm ilişkilerinin yoğunlaşması ve uluslararasıdaki alışverişler bulunmaktadır (Demirel, 2007, 3).

Bir bireyin kişisel yaşamındaki değişiklikler, içinde yaşadıkları toplumdaki değişikliklerden bağımsız değildir. Bazı durumlarda, bir bireyin yaşamındaki değişiklikler bile yaşadıkları ülkeden uzak ülkelerdeki değişikliklerle doğru orantılıdır. Herhangi bir ülkedeki ekonomik, politik, bilimsel veya kültürel gelişmeler bugün uzak toplumları etkileyebilir. Bu durum bireylerde bir yabancı dili olumlu ya da olumsuz öğrenme gereksinimini etkileyebilir (Yonarkol, 2018, 9).

El-Kudüs Üniversitesinde verilen yabancı dil olarak Türkçe derslerine, başladığı dönemden itibaren 1 akademik yılda altmışar öğrenci kaydolmaktadır. El-Kudüs Üniversitesi'nde yabancı dil olarak Türkçe derslerine istikrarlı bir şekilde devam edebilmek için öğrencilerin ihtiyaçlarına en uygun müfredat oluşturulmaktadır. Böylece daha fazla öğrenciyi Türkçe derslerine çekmek amaçlanmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe dersleri El-Kudüs Üniversitesi'nde yakın bir zamanda verilmeye başladığından, öğrencilerin Türkçe dersleri, öğrenci beklentileri ve öğrencilerin yaşadığı olumlu ve olumsuz durumları öğrenmelerini sağlayan akademik bilgi veya çalışma yoktur. Bu eksikliğin üstesinden gelmek için, akademik çalışmalar yapmak faydalı olacaktır. Buna ek olarak, bu çalışmalar, Filistin'de Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine ilişkin literatüre katkıda bulunacağı için gelecekteki araştırmalar için yararlı olacaktır.

Araştırmanın problem cümlesini Filistin'de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe dersine ilişkin görüşleri nelerdir? sorusu oluşturmaktadır.

Bu problem çerçevesinde araştırmanın alt problemleri şu şekilde belirlenmiştir:

1. Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye başlama sebepleri nelerdir?
2. Öğrencilerin Türkçe derslerinin zamansal yeterliliği ile ilgili görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilerin Türkçe derslerinin öğretim kalitesine yönelik görüşleri nelerdir?
4. Öğrencilerin Türkçe derslerinin öğretim kalitesinin artırılmasına yönelik görüşleri nelerdir?
5. Öğrencilerin Türkçe bilgilerini geliştirmeye yönelik ders dışında yaptıkları faaliyetler nelerdir?
6. Öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başlamadan önce herhangi bir dil bilme durumları nelerdir?
7. Öğrencilerin Türkçe dersini ikinci bir yabancı dil olarak öğrendiklerinde bu durum Türkçe öğrenimini nasıl etkilemektedir?
8. Öğrencilerin Türkçe dersini almadan önce Türkçe dersine yönelik düşünceleri nelerdir?
9. Öğrencilerin Türkçe dersini aldıktan sonra Türkçe dersine yönelik düşünceleri nelerdir?
10. Öğrencilerin Türkçe dersinde kolay öğrendikleri alanlar nelerdir?
11. Öğrencilerin Türkçe dersinde zorlandıkları alanlar nelerdir?
12. Öğrencilerin Türkçe dersini anadili Türkçe olan / olmayan öğretmenlerden almalarının ders üzerindeki etkileri nelerdir?

Eğitimin kalitesi, eğitim sistemleri üzerindeki gelişmelerle artmaktadır. Yeni ders materyalleri, yeni öğretim yöntem ve teknikleri ...vb, eğitim sistemi içerisinde geliştirilmesi gereken unsurlardır. Bu bağlamda eğitim ortamının bir başka unsuru öğrenci olduğu için öğrenci görüşlerinin alınması da önemlidir.

Bu araştırmanın amacı Filistin’de yabancı dil olarak Türkçe derslerini alan üniversite öğrencilerin bu derslerle ilgili ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Öğrencilerin başarı profilini oluşturmak, öğrencilerin Türkçe hakkındaki görüşleri ve derslerin eğitim kalitesi hakkındaki değerlendirmelerine yönelik bilgi sahibi olmak ve derslerin eğitim içeriği ile ilgili iyileştirilmesi gereken kısımları keşfederek gerekli düzenlemeler üzerine çalışarak derslerin verimliliğini artırmaktadır.

Öğrencilerin amaç ve ihtiyaçlarını bilmek, derslerin verimliliğini artırmak ve Türkçe derslerini seçen öğrenci sayısını artırmak için bu dersleri alan ve deneyimlerini ortaya koyan öğrencilerin görüşlerini bilmek faydalı olacaktır.

Literatüre baktığında, Filistin’de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi konusunda çok az çalışma olduğu görülmektedir. Bu çalışma, Filistin’de Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine ilişkin literatüre katkıda bulunacak ve gelecekteki araştırmalara örnek teşkil edecektir. Türkçe derslerine yönelik talebi artırmak ve akademik literatüre Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve iyileştirme önerilerinin saptanması vesilesiyle katkıda bulunma hedeflerini taşınması sebebiyle önem arz etmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenciler karşılaştıkları zorluklar üzerine birçok yüksek lisans ve doktora tezi hazırlanmıştır (Çelik, 2019; Tutku, 2019; Avcı, 2019). Ayrıca öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları zorlukları belirlemek üzere öğrenci görüşlerinin alındığı birçok çalışma da bulunmaktadır (Göçmen, 2019; Özaydın, 2019; Yonarkol, 2018; Yaylı, 2007). Bu çalışmaların ortak sonucu öğrencilerin Türkçeye karşı olumlu görüşler bildirmesidir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, verilerin toplanması ve verilerin analizine yer verilmektedir.

Araştırma modeli

Araştırmanın yürütülmesi için nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Nitel araştırmada, çok sayıda öğrenci yerine mümkün olan en fazla veriyi sağlayacak öğrencilerle çalışmaya özen gösterilmelidir (Yonarkol, 2018, 62). Bu araştırma, El-Kudüs Üniversitesi’ndeki öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe dersine yönelik görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bir vaka çalışmasıdır.

Nitel araştırma; Gözlem, görüşme ve belge analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı bir araştırma olup, video konferans ortamında algıları ve olayları gerçekçi ve bütünsel bir şekilde ortaya çıkarmak için nitel bir süreç izlenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmanın çalışma grubu

Söz konusu çalışmanın evreni ve örneği, 2017-2018 ve 2018-2019 akademik yıllarında El-Kudüs Üniversitesi’nde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırma

kapsamında El-Kudüs Üniversitesi'nde Türkçe derslerine katılan 60 öğrenciye ulaşılmıştır. Örneklem yöntemi olarak “uygun örnekleme” yöntemi seçilmiştir.

Uygun örnekleme yöntemi, araştırmaya pratiklik ve hız kazandıran ve aynı zamanda araştırmanın maliyetini düşüren bir yöntemdir. Uygun örnekleme yöntemi “araştırmacı başka örnekleme yöntemlerini kullanmadığında sıklıkla kullanılmaktadır. Bu şekilde araştırmacı, başka veri toplama seçeneği olmadığında verilere en verimli ve en hızlı şekilde erişme olanağına sahiptir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, 123).

Tablo 1: Demografik Bilgiler

Cinsiyet	Öğrenci sayısı
Kız	45
Erkek	15
Toplam	60

Araştırmada yer alan 60 öğrencinin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında 45 öğrenci kadın, 15 öğrenci erkektir.

Verilerin toplanması

Çalışma kapsamında, yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken motivasyonları, derste motivasyonu arttıran aktiviteler ve derste motivasyonu azaltan aktiviteler hakkında görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Öğrencilere form doldururken uygun maddelerde birden fazla alanda işaretleme yapabilecekleri belirtilmiştir.

Görüşme formunun hazırlanması sırasında uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda form üzerinde düzenlemeler yapılmıştır. Doldurulan görüşme formu ile öğrencilere video aktarım aracı kullanılarak görüşme yapılmıştır. Daha sonra bu kayıtlar öğrenciler tarafından e-posta yoluyla ve yazılı belge halinde araştırmacıya gönderilmiştir.

Verilerin analizi

Araştırma nitel bir çalışma olarak tasarlanmış ve veri analizi için nitel veri analiz teknikleri kullanılmıştır. Türkçe öğretimi okuyan yabancı öğrencilerin görüşlerinden elde edilen verilerin analizi ve derslerde sunulan notların analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, büyük kalitatif veriler olarak tutarlılığı ve temel anlamları belirlemek için nitel verileri azaltma ve anlama girişimidir (Patton, 2014).

Bulgular

Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye başlama nedenlerine yönelik bulgular

Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye başlama nedenlerine yönelik bulgular şu şekildedir:

Tablo 2. Öğrencilerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Başlama Nedenleri

Alt Temalar	Frekans
Türkçeye ilgi	26
Eğitim	18
Seyahat	11
Farklı Kültür tanıma	5
Anadile yakınlık	4
Toplam	64

Tablo 2'de görüldüğü üzere öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye başlama nedenleri; Türkçeye ilgi 26, eğitim 18, seyahat 11, farklı kültür tanıma 5, anadile yakınlık 4 olarak belirlenmiştir. Bir öğrenci birden fazla maddede görüş belirtebilmektedir.

Hızla gelişen dünya şartları ile birlikte toplumların etkileşimleri de farklı boyutlar kazanmaktadır. Bu çok boyutluluk içerisinde toplumların dilsel, kültürel ve edebi değerleri de belirgin hale gelmektedir. Kültürel değerlerin sahibi olan dil, toplumların en temel simgesi olan milli kimliğidir. Yabancı dil öğrenenler hedef dilin konuşulduğu yer hakkında ve o hedef dilin konuşulduğu toplumun kültürü hakkında bilgi sahibi olmadıklarında o dili öğrenmeleri kısmen mümkün görünmemektedir. Bazı öğrenciler bu alanda Türkçe öğrenmeye başlama nedenlerinde birden fazla neden olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin Türkçe derslerinin zamansal yeterliliği ile ilgili görüşlerine yönelik bulgular

Öğrencilerin Türkçe derslerinin zamansal yeterliliği ile ilgili görüşlerine yönelik bulgular şu şekildedir:

Tablo 3. Öğrencilerin Türkçe Derslerinin Zamansal Yeterliliği İle İlgili Görüşleri

Tema	Alt Temalar	Frekans
Türkçe öğretim saatlerinden memnun musunuz?	Memnun olanlar	47
	Memnun olmayanlar	13
Toplam		60

Tablo 3'te görüldüğü üzere 47 öğrenci memnunun şeklinde açıklama yapmıştır. 13 öğrenci memnun değilim şeklinde açıklama yapmıştır. Tabloda da görüldüğü gibi öğrencilerin çoğu Türkçe öğretim saatinden memnundur.

Öğrencilerin Türkçe derslerinin öğretim kalitesine yönelik görüşlerine dair bulgular

Öğrencilerin Türkçe derslerinin öğretim kalitesinin öğretim alanlarına göre yeterliliğine yönelik görüşlerine dair bulgular şu şekildedir:

Tablo 4. Öğrencilerin Türkçe Derslerinin Öğretim Alanlarına Göre Öğretim Kalitesine Yönelik Görüşleri

Tema	Alt Temalar	Frekans
Öğrencilerin Türkçe derslerinin öğretim kalitesine yönelik görüşleri	Konuşma	18
	Okuma	16
	Yazma	13
	Dinleme	8
	Dilbilgisi	5
	Anlama	2
Toplam		62

Tablo 4'te görüldüğü gibi konuşma becerisi için 18 öğrenci, okuma becerisi için 16 öğrenci, yazma becerisi için 13 öğrenci, dinleme becerisi için 8 öğrenci, dilbilgisi için 5 öğrenci, anlama becerisi için 2 öğrenci olumlu görüş belirtmiştir. Bir öğrenci birden fazla maddede görüş belirtebilmektedir. Bazı öğrenciler birden fazla alan için olumlu görüş belirtmiştir.

Öğrencilerin Türkçe derslerinin öğretim kalitesinin artırılmasına yönelik görüşlerine dair bulgular

Öğrencilerin Türkçe derslerinin öğretim kalitesinin artırılmasına yönelik görüşlerine dair bulgular şu şekildedir:

Tablo 5. Öğrencilerin Türkçe derslerinin öğretim kalitesinin artırılmasına yönelik görüşleri

Geliştirilebilir alan ve faaliyetler	Frekans
Konuşma	24
Dinleme	9
Seviyelerin arttırılması	9
Oyun	6
Yazma	5
Ödev	2
Seyahat	2
Okuma	1
Toplam	58

Tablo 5'te görüldüğü üzere konuşma alanı için 24 öğrenci, dinleme alanı için 9, seviyelerin arttırılması için 9, oyunlar eklenmesi için 6, yazma alanı için 5, ödevlerle ilgili 2, seyahat için 2, okuma alanı için 1 öğrenci kalite arttırılması isteğinde bulunmaktadır. Öğrenciler Türkçe öğrenirken konuşma alanında daha kaliteli etkinlikler yapmak istemektedir. Bazı öğrenciler bu alanda görüş belirtmemişlerdir.

Öğrencilerin Türkçe bilgilerini geliştirmeye yönelik ders dışında yaptıkları faaliyetlerine dair bulgular

Öğrencilerin Türkçe bilgilerini geliştirmeye yönelik ders dışında yaptıkları faaliyetlerine dair bulgular şu şekildedir:

Tablo 6. Öğrencilerin Türkçe Bilgilerini Geliştirmeye Yönelik Ders Dışında Yaptıkları Faaliyetler

Tema	Alt Temalar	Frekans
Öğrencilerin Türkçe bilgilerini geliştirmeye yönelik ders dışında yaptıkları faaliyetler	Dizi ve film izleme	50
	Şarkı dinleme	13
	Pratik yapma	4
	Kitap okuma	2
	Seyahat etme	1
Toplam		70

Tablo 6’da görüldüğü gibi Türkçe eğitim saatleri dışında yapılan faaliyetler için 50 öğrenci dizi ve film izlediğini belirtmiştir. 13 öğrenci şarkı dinleme, 4 öğrenci pratik yapma, 2 öğrenci kitap okuma, 1 öğrenci seyahat etme olarak yanıtlamıştır. Bir öğrenci birden fazla maddede görüş belirtebilmektedir.

Öğrenciler tarafından verilen yanıtlarda ders dışında yapılan faaliyetler dizi ve film izleme, şarkı dinleme faaliyetleri yüksek oran göstermektedir. Öğrenenler; drama, dans, şarkı dinleme - söyleme ve film izleme gibi kültürel aktivitelerden hoşlanmaktadır. Bu tür kültürel etkinlikler öğrencilerin hedef dile ve topluma karşı merakını ve motivasyon seviyesini artırmaktadır. Bazı öğrenciler birden fazla faaliyete yönelik görüş bildirmişlerdir.

Öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başlamadan önce herhangi bir dil bilme durumlarına yönelik bulgular

Öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başlamadan önce herhangi bir dil bilme durumlarına yönelik bulgular şu şekildedir:

Tablo 7. Öğrencilerin Türkçe Öğrenmeye Başlamadan Önce Herhangi Bir Dil Bilme Durumları

Tema	Diller	Frekans
Öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başlamadan önce herhangi bir dil bilme durumları	İngilizce	32
	Bilmiyorum	16
	Fransızca	10
	Çince	5
	İtalyanca	5
	İbranice	4
	İspanyolca	1
Toplam		73

Tablo 7’de görüldüğü gibi İngilizce bilen 32, anadili dışında başka bir dil bilmeyen 16, Fransızca 10, Çince 5 İtalyanca 5, İbranice 4, İspanyolca 1 öğrenci bulunmaktadır. İngilizce, öğrenciler arasında en fazla bilinen dildir. İkinci bir dil bilen 57 öğrenci vardır. Öğrencilerin geneli anadili haricinde ikinci bir dil bilmektedir. Bir öğrenci birden fazla maddede görüş belirtebilmektedir. Araştırma katılan öğrencilerden bazıları birden fazla dil bilmektedir.

Öğrencilerin Türkçeyi ikinci bir yabancı dil olarak öğrenmelerine yönelik bulgular

Öğrencilerin Türkçeyi ikinci bir yabancı dil olarak öğrenmelerine yönelik bulgular şu şekildedir:

Adres
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeđi Sokak, No:14/8
Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE 34714
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Address
RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeđi Sokak, No:14/8
Kadıköy - ISTANBUL / TURKEY 34714
e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Tablo 8. Öğrencilerin Türkçeyi İkinci Bir Yabancı Dil Olarak Öğrenmelerine Yönelik Bulgular

Tema	Alt temalar	Frekans
Öğrencilerin Türkçeyi ikinci bir yabancı dil olarak öğrenmelerine yönelik bulgular	Zorlandım	44
	Zorlanmadım	11
Toplam		55

Tablo 8’de görüldüğü üzere Türkçe dışında ikinci bir dil öğrendikten sonra Türkçeyi öğrenmekte zorluk yaşamayan 44 öğrenci bulunmaktadır. Zorluk yaşayan 11 öğrenci vardır. Bu durum önceden öğrenilen dilin sonradan öğrendikleri Türkçe üzerinde olumsuz etki oluşturmadığını göstermektedir. Bazı öğrenciler bu alanda görüş belirtmemişlerdir.

Öğrencilerin Türkçe dersini almadan önce Türkçe dersine yönelik düşüncelerine dair bulgular

Öğrencilerin Türkçe dersini almadan önce Türkçe dersine yönelik düşüncelerine dair bulgular şu şekildedir:

Tablo 9. Öğrencilerin Türkçe Dersini Almadan Önce Türkçe Dersine Yönelik Düşünceleri

Tema	Alt Temalar	Frekans
Yabancı dil olarak Türkçe dersini almadan önce dili ilişkin görüşler	Olumlu	60
	Olumsuz	0
Toplam		60

Tablo 9’da görüldüğü üzere Yabancı dil olarak Türkçe dersi alınmadan önce Türkçeye yönelik düşüncelerin tamamı olumludur. Bu duruma Türkçe dersinin seçmeli olması ve bütün öğrencilerin dersi isteyerek seçmesi neden olarak gösterilebilir. Ayrıca, Türkçenin ana dillerine olan yakınlığı, verilen eğitim kalitesi ve Türkiye’nin kültürel folklorik yapısı nedeniyle öğrencilerde olumlu etki bıraktığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin Türkçe dersini aldıktan sonra Türkçe dersine yönelik düşüncelerine dair bulgular

Öğrencilerin Türkçe dersini aldıktan sonra Türkçe dersine yönelik düşüncelerine dair bulgular şu şekildedir:

Tablo 10. Öğrencilerin Türkçe Dersini Aldıktan Sonra Türkçe Dersine Yönelik Düşünceleri

Tema	Alt Temalar	Frekans
Yabancı dil olarak Türkçe dersini aldıktan sonra derse ilişkin görüşler	Olumlu	58
	Olumsuz	2
Toplam		60

Tablo 10’da görüldüğü üzere Yabancı dil olarak Türkçe dersi alındıktan sonra derse ilişkin düşünceleri olumlu düşünenler ve olumsuz düşünenler şeklinde ayrılmaktadır. Öğrencilerden olumlu düşünen öğrenci sayısı 58, olumsuz düşünen öğrenci sayısı 2’dir. Bu durum öğrencilerin Türkçe dersini aldıktan sonra da çoğunlukla Türkçeye karşı olumlu düşüncelere sahip olduklarını göstermektedir.

Öğrencilerin Türkçe dersinde kendilerini rahat hissettikleri alanlara yönelik bulgular

Öğrencilerin Türkçe dersinde kolay öğrendikleri alanlarına yönelik bulgular şu şekildedir:

Tablo 11. Öğrencilerin Türkçe Dersinde Kendilerini Rahat Hissettikleri Alanlar

Tema	Beceriler	Frekans
Öğrencilerin Türkçe dersinde kolay öğrendikleri alanlar	Okuma	21
	Dinleme	15
	Konuşma	13
	Yazma	13
	Dilbilgisi	12
Toplam		74

Tablo 11’de görüldüğü üzere okuma becerisi için 21 öğrenci, dinleme becerisi için 15 öğrenci, konuşma becerisi için 13 öğrenci, yazma becerisi için 13 öğrenci, dilbilgisi için 12 öğrenci kendilerini Türkçe öğrenirken rahat hissettiklerini belirtmiştir. Bir öğrenci birden fazla maddede görüş belirtebilmektedir. Bazı öğrenciler birden fazla alan için görüş bildirmiştir.

Yapılan araştırmada öğrencilerin Türkçe dersinde öğrencilerin rahat hissettikleri alanların başında okuma becerisi gelmektedir. Okuma becerisi diğer dil becerilere göre özellikle de akademik alanda önemli bulunduğundan dolayı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmekte olan öğrencilerin de dört temel beceride muhtemelen en çok önem verdikleri beceri olarak görülmektedir.

Öğrencilerin Türkçe dersinde zorlandıkları alanlara yönelik bulgular

Öğrencilerin Türkçe dersinde zorlandıkları alanlara yönelik bulgular şu şekildedir:

Tablo 12. Öğrencilerin Türkçe Dersinde Zorlandıkları Alanlar

Tema	Alanlar	Frekans
Öğrencilerin Türkçe dersinde zorlandıkları alanlar	Konuşma	29
	Yazma	15
	Zorlanmadım	9
	Dinleme	5
	Dilbilgisi	2
	Okuma	1
Toplam		61

Tablo 12’de görüldüğü üzere yabancı dil olarak Türkçe dersinde konuşma becerisi için 29, yazma becerisi için 15, zorlanmadım diyen 9, dinleme becerisi için 5, dilbilgisi için 2, okuma becerisi için 1 öğrenci zorlandıklarını ifade etmiştir. Bir öğrenci birden fazla maddede görüş belirtebilmektedir. Öğrenciler en çok konuşma becerisinde zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Türkçenin eklemeli bir dil olması bu duruma neden olabilir. Bazı öğrenciler birden fazla alanda zorlandığını dile getirmiştir.

Öğrencilerin Türkçe dersini anadili Türkçe olan / olmayan öğretmenlerden almalarının öğrenci görüşlerine etkisine yönelik bulgular

Öğrencilerin Türkçe dersini anadili Türkçe olan / olmayan öğretmenlerden almalarına yönelik öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Tablo 13. Öğrencilerin Türkçe Dersini Anadili Türkçe Olan / Olmayan Öğretmenlerden Almalarına Yönelik Öğrenci Görüşleri

	Anadili Türkçe olan öğretmen	Anadili Türkçe olmayan öğretmen
Olumlu	28	16
Olumsuz	4	2
Toplam	32	18

Tablo 13'te görüldüğü üzere öğrencilerin anadili Türkçe olan öğretmene olumlu görüş bildiren 28, olumsuz görüş bildiren 4 öğrenci bulunmaktadır. Anadili Türkçe olmayan öğretmene olumlu yönde görüş bildiren 16 olumsuz yönde görüş bildiren 2 öğrenci vardır. Bu durum öğrencilerin anadili Türkçe olan öğretmenden Türkçe öğrenmek istediklerini göstermektedir.

Öğrenciler yabancı dil derslerini anadili Türkçe olan bir öğretmenden alırlarsa telaffuz, kültür, dilbilgisi ve kelime bilgisi gibi birçok konuyu daha iyi ve daha doğru bir şekilde öğreneceklerine inanmaktadır. Bazı öğrenciler bu alanda görüş belirtmemişlerdir.

Tartışma ve sonuç

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, çalışmaya katılan öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimini bilinçli bir şekilde tercih etmelerinin sebepleri şu şekilde sıralanmaktadır: Türkçeye karşı ilgi, seyahat etmek, Türk kültürünü tanımak, ticari ilişkilerde bulunmak, ana dile yakınlık, eğitimlerini tamamlama şeklindedir.

Türkçenin öğretiminde Türkçe için gerekli yöntemler gerekmele birlikte, yabancı dil öğrenmenin nedenleri tüm diller için benzer olabilir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenmenin nedenini daha iyi anlamak için genel olarak yabancı bir dil öğrenmenin gerekliliklerini anlamak faydalı olacaktır. Bir yabancı dil öğrenme ihtiyacı, yabancı dil kavramının ortaya çıkış tarihinin henüz kesin olarak belirlenmediğini göz önünde bulundurarak, insanlar arasındaki iletişim düzeyiyle ortaya çıkmasına rağmen (Mete, 2012). Yabancı dil bilgisi insanların temel ihtiyaçlarından biri olmuştur. İnsanlık tarihinin başlangıcı olarak düşünülebilir.

Uluslararası ilişkilerin yönetilmesi, ticaret, akademik amaçlar, eğitim, seyahat ve sosyal yaşam gibi yukarıda belirtilen nedenlere müdahale eden birçok faktör, bir yabancı dil öğrenmenin ana nedenleri olarak gösterilebilir. Ancak, küreselleşme ve dijitalleşme dünyasının yarattığı çevre, yabancı dilleri ve diğer kültürleri öğrenmeyi geçmişte daha gerekli ve hatta kaçınılmaz kılmaktadır. Demirel, bir yabancı dil öğrenme arzusunun artıran nedenlerini iletişim araçlarının gelişimi, siyasi, ekonomik ve turizm ile ilişkilendirmektedir.

Yapılan araştırmada öğrencilerin sundukları nedenler esas alındığında Meskil'in (2002), Barın'nın (2004), Demirel'in (2007) açıkladığı yabancı dil öğrenme nedenleri ile örtüşür nitelik taşımaktadır.

Bireylerin yaşadığı değişen ortam, iş ya da sosyal yaşamdaki ihtiyaçları nedeniyle, yabancı dil öğrenmeye olan ilgileri artabilir. Bireylerin kişisel yaşamlarında karşılaştıkları ihtiyaçlar nedeniyle yabancı bir dil öğrenmeleri gerekebilir. İş olanakları, yurtdışında yaşamaya başlama, evlilik ve yabancı dilde eğitim gibi örnekler bu gerekliliklere örnektir. İnsanların hayatlarında karşılaşılabileceği bu tür durumlar, bireyi yabancı bir dil öğrenmeye motive edebilir ve hatta bireyi, dünyada birçok örneği bulunan zorunlu göç gibi durumlarda bu dili öğrenmeye zorlayabilir.

Bir bireyin kişisel yaşamındaki değişiklikler, içinde yaşadıkları toplumdaki değişikliklerden bağımsız değildir. Bazı durumlarda, bir bireyin yaşamındaki değişiklikler bile yaşadıkları ülkeden uzak ülkelerdeki değişikliklerle doğru orantılıdır. Herhangi bir ülkedeki ekonomik, politik, bilimsel veya kültürel gelişmeler bugün uzak toplumları etkileyebilir. Bu durum bireylerde bir yabancı dili olumlu ya da olumsuz öğrenme gereksinimini etkileyebilir (Yonarkol, 2018). Yanarkol'un araştırmasının sonuçları ile bu araştırmadaki öğrencilerin yabancı dil öğrenim nedenleri destekler niteliktedir.

Bir ülkenin dış politikasının ve ülke insanların yabancı dil öğrenme nedenlerinin, o ülkede yaşayan insanların yabancı dil tercihleri üzerinde bir etkisi olabilir. Ülkeler arasındaki ilişkiler insanların yabancı bir dile olan ilgilerini etkileyebilir. Goethe'nin "Yabancı dil, bir kişinin kendini tekrar bulduğu farklı bir aynadır" sözü yabancı dilin bir kişiye getirdiği en iyi değerleri ifade eden bir örnektir. Akarsu'nun (1998) görüşleri bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılan araştırma sonucunda dört temel beceri için, kalitelerinin artırılması, zaman planı yapma, hedef belirleme, öğretim yöntemini belirleme gibi çalışmalar yapılması gerekmektedir. Yabancı dil öğretiminin hedefi; kime öğretileceğini ve ne için yapılacağını önceden belirlemektir (Barın, 2004). Bu çalışma sonucunda ortaya çıkan öğrencilerin Türkçe öğrenme nedenleri iyi irdelenmeli ve bu sonuçlar ışığında öğretim düzenlenmelidir. Dil öğretiminde dört temel beceride zaman planlaması yapmaya yönelik Kaya (2011); dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini eğitimin ilk basamağından itibaren ele alınması gerektiğini belirtmektedir. Dil becerilerinin öğretiminin gerekliliği bu çalışma sonucunda da ortaya çıkmıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten eğitimcilerin bu konu üzerinde hassasiyetle durmaları gerekmektedir.

Öğrenciler okuduklarını ve duyduklarını daha çabuk unuttur. Bu nedenle yaparak yaşayarak öğrenmelidir. Sınıf içi uygulamalarının tamamının öğrenciye dönük ve dolayısı ile öğrenciyi her an aktif durumda tutacak biçimde olması gerekir (Kaya, 2011). Kaya'nın araştırma sonuçları sınıf ve sınıf dışında öğrencilerle gerçekleştirilen etkinlik uygulamalarını desteklemektedir. Dil öğretilirken iletişim araçlarından faydalanılmalıdır. Aksi takdirde dil öğretimimiz modern olmayacaktır (Barın, 2004). Bu çalışmada öğrencilerin sınıf dışı dil öğrenme aktivitelerinde teknolojiden yararlanmaları teknolojinin Türkçe öğretimine olumlu etki ettiğini göstermektedir.

Yonarkol V. (2018), "İspanya'daki üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe dersine ilişkin deneyimleri: Granada Üniversitesi örneği" adlı yüksek lisans tezinde araştırma sonucu; yazma ve okuma eylemlerini konuşma eylemine göre daha kolay bulan öğrenciler yazarken ve okurken düşünmek için daha çok zamana sahip olduklarını belirtmiştir. Konuşma eyleminin yazma eylemine göre daha kolay olduğunu düşünen öğrenci ise gramer konusunda sıkıntı yaşadığını belirtmiştir. Bu araştırmada ise sonuç olarak okuma ve dinleme becerilerine yönelik etkinliklerde rahat anladıklarını, konuşma ve yazma becerilerine yönelik etkinliklerde zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlardan yararlanarak faydalı olacağı düşünülen öneriler aşağıda sunulmuştur:

Öğrencilerin hedef dile yönelik olumlu ve olumsuz düşüncelerini öğretime başlamadan önce tespit etmek, öğretimde verimliliği arttıracaktır. Bu konuda yeni çalışmalar yapılması alana katkı sağlayacaktır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında ders veren uzmanların, öğrencilerin hedef dile karşı duydukları ilginin sebeplerini tespit etmeleri öğrencilerin dil gereksinimlerine uygun öğretim materyallerini seçebilmelerine ve bu materyalleri uygulayabilmelerine yardımcı olacaktır.

Öğrencilere, ders kitabı dışında, dil edinim oyunların ve etkinliklerin hazırlanması ve sınıflarda kullanılması öğrencilerin öz güvenlerini yüksek tutmak, temel becerilerini geliştirmek, öğrencilerin derslere daha aktif şekilde katılımını sağlamak için önemlidir.

Öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklere önem verilmeli, öğrencilerin Türkçeyi ders dışında da kullanmaları teşvik edilmelidir. Öğrencilerin, Türkçeye özgü ses ve harflerde karşılaştıkları zorluklar saptanmalı ve bu zorlukların giderilmesi için etkinlikler hazırlanmalıdır.

Kaynaklar

- Avcı, S. (2019). Tunus'ta yabancı dil olarak Türkçe öğretimine iki dilliliğin etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe öğretiminde ilkeler. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. 1, 19-30.
- Çelik, Y. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Suriyeli öğrencilerin yazmada yaşadıkları zorluklar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kocaeli.
- Demirel, Ö. (2007). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem-A.
- Göçmen, Ç. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çeviri kullanımı üzerine öğrenci görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, S. (2011). *TÖMER'de yabancı dil öğretiminde kullanılan İngilizce ve Türkçe kitaplarının geçmiş zaman öğretiminin genel öğretim ilkeleri açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Meskill, C. (2002). *Teaching and learning in real time: Media, technologies and language acquisition*. Houston: Athelstan.
- Mete, F. (2012). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 1 (1), 102-125.
- Özaydın, Ş. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde edebî metinlerin kullanımına ilişkin öğretici görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tutku, G. Y. (2019). *Araplara Türkçe öğretimi: Günlük konuşma kılavuzu örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Güncelleştirilmiş 6. Baskı)*. Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2016); *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yonarkol, V. (2018). *İspanya'daki Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Dersine İlişkin Deneyimleri Granada Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.